

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
 ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
 «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
 БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова спеціальної комісії
 Ректор ДВНЗ «Університет менеджменту освіти,
 М.О. Кириченко

« *[підпис]* » _____ 2019 р.

ПРОГРАМА

фахового випробування

Освітній рівень перший:	бакалаврський
Галузь знань	01 Освіта
Спеціальність	015 Професійна освіта
Спеціалізація	Професійна освіта (дизайн)
На базі ОКР:	«Молодший спеціаліст»

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

Модуль 1. Теоретико - методологічні основи професійної педагогіки

Модуль 2. Теорія професійного навчання і виховання

ПРИКЛАДИ ТИПОВИХ ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

РЕКОМЕНДОВА ЛІТЕРАТУРА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета проведення вступного фахового випробування на освітній рівень бакалавра за спеціальністю «Професійна освіта», спеціалізація «Професійна освіта (дизайн)» за скороченим терміном підготовки полягає в перевірці професійних компетенцій, отриманих вступниками під час навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст».

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників. Умовою успішного засвоєння освітньо-професійної програми «Бакалавр» є наявність у вступника диплома «молодший спеціаліст» за спорідненими спеціальностями, що характеризують здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі педагогічних наук. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Характеристика змісту програми. Програму вступних іспитів скомпоновано у відповідності до галузевого стандарту підготовки молодших спеціалістів за спеціальністю «Професійна освіта», а також виробничими функціями і галузевими типовими кваліфікаційними вимогами й завданнями діяльності фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст». У програмі інтегрується матеріал певного функціонального спрямування з різних дисциплін фундаментальної та фахової підготовки на основі органічного поєднання теоретичних та прикладних питань, які дозволяють виявити знання і вміння використовувати категорійний апарат, методи обґрунтувань та навички за окремими функціями фахівців з професійної освіти.

Порядок проведення іспиту визначено Положенням про відбіркову комісію Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

Модуль 1. Теоретико - методологічні основи професійної педагогіки

Тема 1. Нормативна база та концептуальні документи з професійної освіти

Закон України „Про освіту”. Закон України „Про професійно-технічну освіту”. Закон України „Про вищу освіту”. Державні стандарти професійно-технічної освіти в Україні: принципи розробки та впровадження. Національна рамка кваліфікацій та її вплив на професійну освіту в Україні. Болонський процес та його вплив на вищу та професійну освіту в Україні.

Тема 2. Система професійної освіти та тенденції її розвитку

Тенденції суспільного розвитку та сучасні вимоги ринку праці до підготовки робітників і фахівців у професійній школі. Мета, завдання і принципи професійної освіти в Україні. Педагогічний процес у професійній школі та його складові: навчально-виховний і виробничий процеси. Взаємозв'язок професійно-технічної та загальноосвітньої підготовки в закладах профтехосвіти як педагогічна проблема. Наступність у діяльності професійних навчально-виховних закладів і загальноосвітніх шкіл. Структура закладів професійної освіти.

Тема 3. Методологія професійної освіти

Методологія та методи порівняльно-педагогічних досліджень у галузі професійної освіти. Фундаментальні принципи розвитку сучасної професійної освіти. Психологічні аспекти підготовки робітників і фахівців високої кваліфікації у професійній школі. Педагогічні засади управління закладами професійної освіти. Реалізація суб'єктно-діяльнісного підходу в системі професійної освіти. Реалізація діяльнісного підходу в системі професійної освіти. Реалізація особистісно орієнтованого навчання в системі професійної освіти. Компетентнісний підхід у професійній освіті. Кредитно-модульний підхід до організації навчального процесу в закладах професійної освіти. Організація навчальної діяльності учнів (студентів) з використанням методів проблемного навчання у закладах професійної освіти.

Модуль 2. Теорія професійного навчання і виховання

Тема 4. Дидактика професійної освіти

Предмет і основні категорії дидактики професійної освіти. Принципи дидактики. Дидактичні принципи виробничого навчання. Формування мотивації учіння та майбутньої професійної діяльності в учнів і студентів у професійних навчальних закладах. Зміст освіти у професійній школі. Базовий і варіативний компоненти у змісті професійної освіти. Сучасні концептуальні підходи до визначення змісту освіти у професійній школі. Забезпечення міжциклових та міжпредметних зв'язків у викладанні спеціальних дисциплін і виробничого навчання. Форми навчання у професійних навчальних закладах. Класифікація форм організації навчання у професійних навчальних закладах. Урок у професійній школі: основні вимоги, види, шляхи підвищення ефективності.

Виробниче навчання. Особливості організації навчання в майстернях професійних закладів і на виробництві. Загальні і спеціальні методи навчання. Класифікація методів навчання. Методи виробничого навчання. Засоби навчання у системі професійно-технічної освіти. Сучасні вимоги до підручників та навчальних посібників. Засоби наочності у виробничому навчанні. Сучасні інноваційні технології в системі професійної освіти. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю учнів і студентів у професійній освіті. Предмет і основні категорії професійного виховання. Теоретичні основи організації виховного процесу в закладах професійної освіти. Формування особистості майбутнього робітника в професійних навчально-виховних закладах.

Тема 5. Методика професійної освіти

Дидактичні особливості викладання загальнотехнічних і спеціальних навчальних дисциплін. Структура змісту загальнотехнічних і спеціальних навчальних дисциплін. Забезпечення зв'язку теоретичного і практичного навчання у професійній освіті. Зміст, організація та методика проведення лекційних, лабораторно-практичних занять із спеціальних дисциплін. Сучасні засоби навчання загальнотехнічних і спеціальних навчальних дисциплін. Використання гри під час вивчення спеціальних дисциплін. Використання кейс-методу у навчанні

загальнотехнічних і спеціальних дисциплін. Сучасні інформаційно-комунікативні технології в навчанні загальнотехнічних і спеціальних дисциплін. Методика використання засобів наочності під час вивчення загальнотехнічних і спеціальних дисциплін. Повторення, контроль і корекція знань, навичок, умінь і здатностей учнів (студентів) зі спеціальних предметів професійної освіти.

Тема 6. Педагог професійного навчання

Педагогічні функції викладача в навчально-виховному процесі професійних закладів освіти. Вимоги до професійної підготовки педагогів професійного навчання. Розвиток професійних інтересів учнів (студентів) під час вивчення спеціальних дисциплін. Спільна робота викладача спецдисциплін і майстра виробничого навчання з керівництва технічною творчістю учнів (студентів) професійної школи.

ПРИКЛАДИ ТИПОВИХ ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН
 Екзамен проводиться у письмовій формі. Екзаменаційний білет включає три типи завдань:

- 1) два відкритих питання;
- 2) дві ситуаційні задачі.
- 3) тестові завдання закритого типу;

Екзаменаційний білет №

1. Сутність і завдання змісту шкільної освіти.

2. Охарактеризуйте методи організації діяльності та формування поведінки. Їх роль у формуванні особистості вихованців.

3. В ході проведення заняття викладач постійно вимагає тиші від аудиторії, але один студент ніяк не може заспокоїтись. Тоді викладач декілька раз звертається до студента з проханням дотримуватись тиші, але все безрезультатно.

Через декілька хвилин викладач викликає студента до дошки і задає йому запитання по темі. Не давши студенту подумати, викладач починає докоряти йому за незнання матеріалу, причиною чого є неухважність, байдужість до предмету та інші фактори. І як наслідок – незадовільна оцінка в журналі.

Проаналізуйте дану ситуацію з позиції викладача і студента (усвідомлення). Поясніть ситуацію з позиції досвідченого педагога-теоретика (корекція усвідомлення). Запропонуйте конкретні дії, які необхідно зробити викладачу та студенту для вирішення цієї конфліктної ситуації (корекція поведінки) з позиції досвідченого педагога-практика.

4. Шестирічній Наталці тітка задала таку задачу: «Летіли чотири пташки, сіли на дерева. Сіли по одній – пташка лишня, сіли по дві – дерево зайве. Скільки було дерев?» Наталка декілька раз повторила задачу, але вирішити її не змогла. Тоді тітка вирізала із паперу три дерева і чотири пташки. За допомогою цих допоміжних матеріалів дівчинка правильно і швидко вирішила задачу.

Поясніть, чому для розв'язання задачі Наталці потрібні були допоміжні матеріали? Визначте особливості мислення дошкільнят та вкажіть, як необхідно враховувати ці особливості у процесі навчання.

5. Блок тестових завдань 1

1. Вид занять в рамках даної професії називається
 - 1) галузь
 - 2) спеціальність
 - 3) область
 - 4) категорія
2. Професія педагога відноситься до системи
 - 1) людина-знакова система
 - 2) людина-природа
 - 3) людина-техніка
 - 4) людина-людина
3. Опис системи ознак, які характеризують ту чи іншу професію, перелік норм, вимог до працівника називається
 - 1) технологія
 - 2) посадова інструкція
 - 3) професіограма
 - 4) державний освітній стандарт
4. Сукупність особистісних характеристик людини, які необхідні для успішного виконання педагогічної діяльності це
 - 1) професіоналізм
 - 2) компетенція
 - 3) культура
 - 4) майстерність
5. Вивчення змісту та способів впливу на інших людей відноситься до наступної педагогічної функції:
 - 1) комунікативної
 - 2) організаційної
 - 3) гностичної
 - 4) орієнтаційної
6. Першим етапом педагогічної діяльності є
 - 1) оцінка результатів
 - 2) діагностика
 - 3) вибір педагогічних засобів
 - 4) постановка цілей
7. Організація вчителем власної діяльності та поведінки в процесі безпосередньої взаємодії з тими, хто навчається відноситься до наступної педагогічної функції
 - 1) конструктивна
 - 2) комунікативна
 - 3) організаторська
 - 4) розвивальна
8. Виховний навчаючий вплив педагога на тих, хто навчається, який спрямований на їх особистісний, інтелектуальний, діяльнісний розвиток, називається
 - 1) навчінням

- 2) педагогічною діяльністю
- 3) освітою
- 4) викладанням

9. Який стиль спілкування передбачає врахування думки і волі колективу під час організації життєдіяльності вихованців?

- 1) ліберальний
- 2) демократичний
- 3) авторитарний
- 4) дистанційний

10. Що таке рефлексія?

- 1) творчі здібності
- 2) здатність до самоаналізу, усвідомлення діючим індивідом того, як він сприймається партнером по спілкуванню
- 3) здатність співпереживати
- 4) здатність спілкуватись

6. Блок тестових завдань 2 (Додаток 2)

1. Забезпечення наукового підходу до вивчення педагогічних явищ складає наступну функцію педагогічної діяльності

- 1) інформаційну
- 2) дослідницьку
- 3) організаційну
- 4) комунікативну

2. Індивідуальні особливості особистості, які є суб'єктивними умовами успішного здійснення професійної діяльності – це

- 1) професійні здібності
- 2) професійні навички
- 3) професійні цінності
- 4) професійні якості

3. Вміння педагога керувати собою та іншими складають педагогічну

- 1) техніку
- 2) компетентність
- 3) працю
- 4) систему

4. Сукупність вмінь та навичок, які необхідні для ефективного застосування системи методів педагогічного впливу називаються педагогічною

- 1) системою
- 2) технікою
- 3) культурою
- 4) компетентністю

5. Способи та прийоми педагогічної діяльності включені до наступного компоненту професійно-педагогічної культури

- 1) технологічного
- 2) інформаційного

- 3) гностичного
4) особистісно-творчого

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Теоретичні завдання 1 та 2 оцінюються відповідно до якості розв'язку в 10 балів, 5 балів і 0 балів.

Бали та критерії оцінювання виконання екзаменаційних завдань

Оцінка та рівень якості відповіді	Критерії якості відповіді
10 балів – «відмінний рівень»	<ul style="list-style-type: none"> • чітке, послідовне, стисле, повне розкриття сутності питання на запропонованому рівні засвоєння навчального матеріалу: конкретних прикладів, виказ своєї точки зору, ґрунтовність, доказовість відповіді, наявність висновків тощо, що має доводити високий рівень вміння письмового відтворення та розуміння відповідних елементів бази знань • грамотність і акуратність щодо оформлення відповідей, які є свідченням високої внутрішньої культури виконання завдання
5 балів – «задовільний рівень»	<ul style="list-style-type: none"> • нечітке, непослідовне, неповне розкриття питання, обмеження лише відтворенням теоретичної інформації без виказу її розуміння (відсутність прикладів) що не в повній мірі відповідає запропонованому рівню засвоєння навчального матеріалу та характеризує посередній рівень вміння письмового відтворення та розуміння відповідних елементів бази знань; • посереднє ставлення до якості оформлення результатів роботи (наприклад, текст важко прочитати)
0 балів – «незадовільний рівень»	<ul style="list-style-type: none"> • надана відповідь не відповідає питанню екзаменаційного білета або просто відсутня, що свідчить про несформованість вміння письмового відтворення та розуміння відповідних елементів бази знань; • недбале ставлення до якості оформлення результатів своєї праці (наприклад, текст зовсім не можливо прочитати)

Завдання 3 та 4 оцінюються відповідно до якості розв'язку в 20 балів, 10 балів, 5 балів і 0 балів.

Оцінка та рівень якості відповіді	Критерії якості відповіді
20 балів – «відмінний рівень»	<ul style="list-style-type: none"> • чітке, послідовне, стисле, повне розкриття сутності питання на запропонованому рівні засвоєння навчального матеріалу: конкретних прикладів, виказ своєї точки зору,

	<p>ґрунтовність, доказовість відповіді, наявність висновків тощо, що має доводити високий рівень вміння письмового відтворення та розуміння відповідних елементів бази знань</p> <ul style="list-style-type: none"> • грамотність і акуратність щодо оформлення відповідей, які є свідченням високої внутрішньої культури виконання завдання
10 балів «добрий рівень»	<ul style="list-style-type: none"> • недостатньо чітко, повне викладення основного змісту питання, відповідь недостатньо структурована, наявність змістових неточностей; конкретних прикладів, виказ своєї точки зору, що має доводити добрий рівень вміння письмового відтворення та розуміння відповідних елементів бази знань • неохайне виконання завдання
5 балів – «задовільний рівень»	<p>нечітке, непослідовне, неповне розкриття питання, обмеження лише відтворенням теоретичної інформації без виказу її розуміння рівень» (відсутність прикладів) що не в повній мірі відповідає запропонованому рівню засвоєння навчального матеріалу та характеризує посередній рівень вміння письмового відтворення та розуміння відповідних елементів бази знань;</p> <ul style="list-style-type: none"> • посереднє ставлення до якості оформлення результатів роботи (наприклад, текст важко прочитати)
0 балів – «незадовільний рівень»	<ul style="list-style-type: none"> • надана відповідь не відповідає питанню екзаменаційного білета або просто відсутня, що свідчить про несформованість вміння письмового відтворення та розуміння відповідних елементів бази знань; • недбале ставлення до якості оформлення результатів своєї праці (наприклад, текст зовсім не можливо прочитати)

Тестові завдання згруповані у 2 блоки по 10 завдань у кожному. Всі тестові завдання містять 5 варіантів відповідей, з яких лише одна правильна. Кожний тестовий блок оцінюється в 20 балів. Якщо студент дав правильну відповідь на 1-4 тестові завдання у блоці, він отримує 0 балів за цей блок завдань; на 5-6 – 5 балів; на 7-8 – 10 балів; 9-10 тестових завдань – 20 балів.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у традиційну 5-бальну систему (оцінка «незадовільно» – менше 60 балів; оцінка «задовільно» «E» – 60-65 балів, «задовільно» «D» – 66-69 балів; оцінка «добре» «C» – 70-79 балів, «добре» «B» – 80-89 балів; оцінка «відмінно» «A» – 90-100 балів). Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за результатами поточної успішності складає відповідно 100 балів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Васянович Г. П. Морально-правова відповідальність педагога (теоретико-методологічний аспект): Монографія. – Львів, 1997. – 163 с.
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – Київ : Либідь, 1997. – 374 с.
3. Гуревич Р. С Теоретичні та методичні основи організації навчання у професійно-технічних закладах. – К.: Вища школа, 1998. – 229 с.
4. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття). – Київ : Райдуга, 1994. – 61 с.
5. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; [голов. ред. В. Г. Кремень]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
6. Закон України “Про професійно-технічну освіту”. – К., 1998.
7. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
8. Коваленко О. Е. Методика професійного навчання: підручник для вищих навч. закладів / О. Е. Коваленко. – Х.: Вид-во НУА, 2005. – 360 с.
9. Концепція Державного стандарту професійно-технічної освіти України. – К., 1997.
10. Коробов Є. Т. Професійна педагогіка. Сутність процесу розуміння навчальної інформації. – Ч.І, ІІ: Навчальний посібник. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2007. – 52 с.
11. Лікарчук І. Л. Управління системами підготовки кваліфікованих робітників в Україні (1888-1988 роки) : Монографія. – К.: Вища школа. 1998. – 257 с.
12. Ничкало Н. Г. Теоретико-методологічні засади реформування № 3. – –професійно-технічної освіти в Україні // Педагогіка і психологія. – 1997. С. 105-114.
13. Педагог професійної школи: методичний посібник / Нестерова Л.В., Лузан П.Г., Манько В.М., Герлянд Т.М., Петрова М.Я., Романенко Л.В., Слатвінська О.А., Шевчук Л.І., Шимановський М.М. / Наукова редакція Нестерової Л.В., Герлянд Т.М. – К: ІПТО НАПН України, 2012. – 264 с.

14. Педагогічна книга майстра виробничого навчання: навчально- методичний посібник / За ред. Н. Г. Ничкало. – 2-е вид., доп. – К.: Вища школа, 1994. – 383 с.
15. Професійна освіта: словник. навч. посіб. / уклад. С. У. Гончаренко та ін.; за ред. Н. Г. Ничкало. — К.: Вища школа, 2000. — 380 с.
16. Профессиональная педагогика / Под ред. С.Я. Батышева.- М.: Ассоциация «Профессиональное образование», 1997. - 520 с.
17. Теорія і методика професійної освіти: навч. посіб. / З.Н. Курлянд, Т.Ю. Осипова, Р.С. Гурін [та ін.]; за ред. З.Н. Курлянд. – К.: Знання, 2012. – 390 с.
18. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М.М. Фіцула. – 2-е вид. – Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2003. – 136 с.
19. Шевчук С.С. Інноваційні підходи до навчання професії: метод. посібник. – Донецьк: ІПО ІПП УМО, 2009. – 120 с.
20. Энциклопедия профессионального образования: В 3-х томах / Под ред. С.Я. Батышева. – М., АПО. 1998. – 1784 с.